

Österlens vattenvårdsförbund

Protokoll från styrelsemöte på Brösarps Gästis den 26 augusti 2009

Närvarande:

Kurt Hagenrud (ordf)
Charlotte Lindström (vice ordf)
Bengt-Olov Lindqvist (kassör)
Michael Dahlman (sekr)
Göran Bengtsson
Maria Persson

1. **Mötet öppnades**

Kurt öppnade mötet.

2. **Dagordningen**

Dagordningen godkändes.

3. **Föregående protokoll**

Ingen hade invändningar mot Michaels protokoll från föregående styrelsemöte.

4. **Ekonomi**

Under kontroll. Michael skickar debiteringsunderlag för medlemsavgifterna till Bengt-Olov.

5. **Uppdrag till Ekologgruppen om utredning om vattenråd för Österlen**

Michael hade skrivit ihop ett förslag till uppdrag. Styrelsen ansåg att formuleringarna var bra. Michael skickar brevet till Ekologgruppen. Bilaga 1.

6. **Minnesanteckningar från det öppna styrelsemötet 11/6**

Styrelsen ansåg att anteckningarna var bra.

7. **Yttrande till Vattenmyndigheten över förslag till åtgärdsprogram mm**

Michael hade gjort ett förslag som skickats ut på förhand. Styrelsen ansåg förslaget var bra och antog

det. Information om vilka som är medlemmar bör bifogas yttrandet. Michael skickar. Bilaga 2.

8. Fortsatt verksamhet

- a. Beslutades att byta till kiselalgindex i stället för bottenfauna i Klammersbäck nedströms väg 9, under förutsättning att Lars Collvin och Ekologgruppen tillstyrker. Michael hör med dem.
- b. Vi hoppas på flygfoton till hemsidan. Michael hör med Richard Nilsson.
- c. Marknadsföring: Charlotte tar kontakt och återkommer. Om vi eventuellt ombildas till vattenråd kan det kanske finnas möjlighet att få särskilda bidrag från Länsstyrelsen för information.
- d. Flödesmätning: Pågår, men hittills har det inte varit höga flöden.
- e. Litteratur: Charlotte kollar om hennes gamla rapporter över åarna finns kvar så kan Michael eventuellt skanna in dem och lägga ut på hemsidan.
- f. Utredning om vattenråd. Beslutades att hålla startmöte i Hörby kommunhus den 17/9 kl 9 om Ekologgruppen kan då också. Beslutades preliminärt hålla ett öppet möte för alla medlemmar och intresserade om eventuell ombildning till vattenråd den 5 november kl 18:30 i Brösarp.

9. Övrigt

- a. Charlotte önskar alla resultat i Excel-format. Michael skickar.
- b. Charlotte informerade att vattnet "ser ut som O'boy" vid Christinehof. Beror det på karpn? Fiske ska göras. Kurt kommenterade att det ser ut på liknande sätt på andra ställen. Kan det ha med begränsat genomflöde att göra?

10. Nästa möte

Startmöte i Hörby kommunhus, Ringsjövägen 4, lokal Kruse, klockan 9.

Vid pennan

Michael Dahlman

Ekologgruppen
Järnvägsgatan 19b
261 32 Landskrona

Förfrågan om utredning om eventuell ombildning av Österlens vattenvårdsförbund till ett vattenråd

Österlens vattenvårdsförbund bildades i april 2006. Redan i det fleråriga förberedelsearbetet var inriktningen att förbundet inte enbart skulle utföra ett provtagningsprogram. Det skulle även finnas en målsättning att bibehålla och utveckla åarnas ekologiska värden. Resultaten skulle ge underlag för planering och åtgärder. Verksamheten skulle bedrivas i dialog med boende och verksamma i området. Denna inriktning har också kommit till uttryck i förbundets stadgar.

Under vårt förberedelsearbete antogs ramdirektivet för vatten i Sverige. Vi kunde se att vårt arbete stämde väl överens med ramdirektivets intentioner. Under senare år har frågan om vattenråd diskuterats. Redan på årsmötet 2007 beslutades i arbetsplanen att styrelsen skulle "utreda om förbundet på något sätt kan ta rollen som ett vattenråd". Styrelsen har sedan dess medverkat på informationsmöten, följt vattenförvaltningens arbete och vridit och vänt på frågeställningen om vattenråd. Vi har dock inte kommit fram till ett bra förslag för förbundet.

Vi har nu ansökt och erhållit startbidrag från Länsstyrelsen för att utreda frågan om vattenråd. Vi har tagit del av utredningar exempelvis för Skräbeån, Nybroån, Sege å och Kävlingeån som Ekologgruppen har utfört.

Vi vill därför ställa frågan till er om ni för en takkostnad av 60 000 kronor inklusive moms kan åta er att utföra en liknande utredning åt oss. Utredningen måste vara klar innan julen 2009.

Vi tänker oss att åtminstone följande aspekter bör ingå i utredningen:

Geografiskt verksamhetsområde

Förbundets nuvarande område omfattar nio vattendrag i östra Skåne, från Segesholmsån i norr till Kvarnbybäcken i söder. Det överensstämmer nästan med den södra delen av åtgärdsområdet enligt södra Östersjöns vattendistrikt. Vi är inte intresserade av den norra delen kring Åhus, eftersom den bör tillhöra Helge å. Däremot är det tänkbart att ta med de små avrinningsområdena i söder kring Kabusaån. Detta bedömer vi som en enkel fråga.

Medlemskretsen

Idag består medlemmarna av fyra kommuner (Simrishamn, Tomelilla, Hörby och Kristianstad) som främst har ett ansvar för recipientkontroll för sina reningsverk men också har övriga kommunala intressen i anslutning till vattendragen. Dessutom finns Högestad & Christinehof Förvaltnings AB (stor markägare av främst skog), SYSAV (ansvarar för nedlagd deponi vid Måsalucky), Simrishamns sportfiskeklubb (fiskeintresse i Tommarpsån) och LRF/GRO (jordbruk och fruktodling). Stödmedlemmar är Tommarpsåns fiskevårdsområdesförening och Klammersbäcks vårdförening.

Vi bedömer att det inte är realistiskt med en väsentligt utökad medlemskrets i ett vattenråd, även om det hade varit önskvärt. En fråga är exempelvis om markägare i större utsträckning vill delta, ta ansvar och bidra till finansiering. Som vi ser det idag så är det dock ett begränsat antal personer i området som har ett engagemang för vattendragen. Detta bedömer vi som en tämligen enkel fråga.

Ändrade arbetsuppgifter och organisation

Vattenvårdsförbundet bygger främst på ett ansvar enligt miljöbalken att följa upp effekterna av utsläpp. Men eftersom de biologiska effekterna av utsläpp från verksamheter och markanvändning även beror på vattendragens struktur och skötsel, finns det ett intresse av utökad engagemang, rådgivning och information till boende och verksamma i området, samt en aktiv dialog. Det finns också ett intresse att se vattendragen som en tillgång i sig, att slå vakt om och utveckla.

Frågan är om detta kan/bör inordnas i den befintliga organisationen eller bör ske i en separat form. Det är också frågan om vilket inflytande de olika medlemmarna ska ha över beslut och ekonomi, eftersom avgifterna och ansvaret är olika stora. Detta bedömer vi som en svårare fråga.

Stadgeändringar

Förbundet har idag stadgar där medlemskap och organisation är utformat för den nuvarande organisationen. Om förbundet ska omvandlas till ett vattenråd eller kompletteras med ett vattenråd kan stadgarna behöva ändras, där det kan vara viktigt att ansvar, finansiering och inflytande går hand i hand. Detta bedömer vi som en svårare fråga.

Finansiering

Finansieringen utgörs idag av medlemsavgifter, som i första hand används till direkta kostnader för undersökningar, rapporter och webbinformation. I ett vattenråd hade det t ex varit önskvärt med fler markägare som medlemmar och åtföljande medlemsavgift, men det är troligen inte realistiskt med någon större finansiering den vägen. Vattenmyndigheten kan eventuellt ge årliga bidrag som eventuellt skulle kunna användas för att finansiera en utökad verksamhet i vattendirektivets inriktning. Detta bedömer vi som en tämligen enkel fråga.

Arbetsgång för utredningen

Vi bedömer att det inte finns behov av en utförlig rapport om områdets karaktär, vattenkvalitet, historik etc, utan att utredningen bör inriktas på en dialog med förbundet och andra aktörer i syfte att få fram några realistiska alternativ för en omvandling av förbundet till ett vattenråd eller eventuellt ett komplement. Vi tänker oss ett startmöte i september för att förtydliga frågeställningarna och därefter ytterligare några möten med styrelsen och eventuellt övriga aktörer under utredningens gång och ett successivt skrivande av slutrapporten.

Vi ser fram emot att höra av er snarast.

För Österlens vattenvårdsförbund

Kurt Hagenrud
ordförande

Michael Dahlman
sekreterare

Vattenmyndigheten Södra Östersjöns
vattendistrikt
391 86 Kalmar

YTTRANDE

Samråd om förvaltningsplan, miljö kvalitetsnormer, åtgärdsprogram, miljökonsekvensbeskrivning

Österlens vattenvårdsförbund bildades i april 2006. Genom bildandet täcktes det sista större område in i Skåne som dittills saknat ett vattenvårdsförbund. Förbundets verksamhetsområde omfattar större delen av åtgärdsområdet "Skånes östra kustområden" med undantag för delarna längst i söder och de små kustremorna kring Åhus i norr.

Under vårt mångåriga förberedelsearbete inför bildandet av förbundet antogs ramdirektivet för vatten i EU och sedan i Sverige. Vi kunde se att vårt arbete stämde väl överens med ramdirektivets intentioner. Vår inriktning var att förbundet inte enbart skulle utföra ett provtagningsprogram. Det skulle även finnas en målsättning att bibehålla och utveckla åarnas ekologiska värden. Resultaten skulle ge underlag för planering och åtgärder. Verksamheten skulle bedrivas i dialog med boende och verksamma i området. Denna inriktning har också kommit till uttryck i förbundets stadgar.

Under årens lopp har vi upplevt att genomförandet av vattendirektivet i Sverige hittills inte inneburit det lyft och engagemang som direktivet ger förutsättningar för. Det nu remitterade samrådsmaterialet ger inte ett starkare intryck. Det är svårt att se om de föreslagna åtgärderna kommer att

- innebära någon större förbättring av vattenförhållandena,
- vara kostnadseffektiva och anpassade till de lokala förhållandena,
- genomföras i dialog med boende och verksamma i avrinningsområdena,
- kunna finansieras på ett rimligt sätt.

De förslag som redovisas i åtgärdsprogrammet riktar sig till statliga myndigheter och kommuner. Förslagen är i regel allmänt hållna och uttryckta som att "föreskrifter behöver meddelas", "prioriteringar behöver ses över", "underlag behöver tas fram", "översyner behöver göras" för att uppnå god status och miljö kvalitetsnormer. I de mer lokala åtgärdsförslag som har tagits fram, exempelvis för Skånes östra kustområden, är åtgärderna sällan kvantifierade utan framstår mer som en exempel-samling. Den bedömning som gjorts t ex av fosforbelastningen för vårt område visar att de föreslagna åtgärderna - och där effekterna bedömts - inte uppnår målet mer än till cirka 40 %.

Samtidigt som åtgärdsförslagen är allmänt hållna föreslås miljö kvalitetsnormer med tung juridisk status. Det finns en oro bland våra medlemmar att när statliga och kommunala myndigheter i praktiken börjar genomföra sina "föreskrifter, prioriteringar och översyner", så kommer det att ske på ett

alltför stelt och trångsynt sätt. Många undrar också om kravet på att försämring inte får ske innebär ett stopp för all förändring som kan innebära ökade utsläpp på en punkt, även om utsläppen minskar på en annan punkt. Kommer ett reningsverk att få ansluta fler fastigheter som idag har enskilda avlopp? Får djurhållningen utökas på någon fastighet i östra Skåne? Utifrån förslaget till åtgärdsprogram är det i dagsläget mycket svårt att bedöma konsekvenserna.

Åtgärder som kostar pengar måste givetvis finansieras på något sätt. Det är olyckligt att frågan om finansiering inte är närmare utredd. Det kan också ifrågasättas om principen att förorenaren betalar är tillämplig när det gäller statligt understödda utdikningar och rationaliseringar av jordbruksmark i början av föregående sekel.

För Skånes östra kustområden beräknas fosforbelastningen till 38 % härröra från den mänskligt påverkbara (antropogena) delen av jordbruket, ytterligare 28 % härrör från jordbruksmarkens bakgrundsläckage, sammanlagt 66 %. För kväve härrör hela 75 % från den antropogena andelen av jordbruket och ytterligare 18 % bakgrund, sammanlagt 93 %. Alla vattendrag i vårt område har övergödningssproblem. Mot den bakgrunden är det märkligt att åtgärdsprogrammet egentligen inte innehåller några konkreta förslag att minska läckaget från jordbruksmark. Exempelvis publicerade jordbruksverket i november 2008 "64 åtgärder inom jordbruket för god vattenstatus" som borde ha gett ett betydligt större avtryck i åtgärdsförslagen.

Särskilt i de områdesvisa åtgärdsförslagen poängteras att de fysiska förhållandena i anslutning till vattendragen både är problemen och nyckeln till övergödningssproblemen. I våra vattendrag på Österlen kan vi se att våra ofta beskuggade och syresatta vattendrag kan hålla en mycket god biologisk status, trots en ganska hög näringsstatus. Det är bra att skydds zoner, trädbeskuggning, våtmarker och omprövning av dikningsföretag tas upp som viktiga åtgärder. Nackdelen är dock att man fokuserar på jordbrukets övergödningssproblem med "end-of-pipe"-lösningar. Det finns mycket att göra innan dess på markområdena och inom verksamheten, inte minst om man går till lokala, konkreta lösningar i samverkan med respektive lantbrukare. Den stora nackdelen är också att förslaget kan leda till en uppgivenhet, eftersom fysiska åtgärder i anslutning till vattendragen ofta är svåra att genomföra praktiskt, ekonomiskt, juridiskt och tidsmässigt. Åtgärdsprogrammet slutsats är helt enkelt att detta är så svårt att vi behöver maximal tidsfrist till år 2027. Frågan är om inte slutsatsen därmed snarare är att det inte går att genomföra alls.

Österlens vattenvårdsförbund verkar för att våra ofta natursköna och biologiskt värdefulla vattendrag ska bevaras och utvecklas och vara till glädje för både boende och besökare på Österlen. Vi hade önskat att förslagen på åtgärder och deras genomförande hade varit tydligare, bättre, finansierade och inriktade på lokal samverkan. Vi hoppas kunna medverka till vattenförvaltningens fortsatta utveckling och genomförande.

För Österlens vattenvårdsförbund

Kurt Hagenrud
ordförande

Michael Dahlman
sekreterare